

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

28. září 2006 *

Ve věci C-150/05,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 35 EU, podaná rozhodnutím Rechtbank 's-Hertogenbosch (Nizozemsko) ze dne 23. března 2005, došlým Soudnímu dvoru dne 4. dubna 2005, v řízení

Jean Leon Van Straaten

proti

Staat der Nederlanden,

Republiek Italië,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení K. Schieman, předseda čtvrtého senátu, zastupující předseda prvního senátu, N. Colneric (zpravodaj), J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič a E. Levits, soudci,

* Jednací jazyk: nizozemština.

generální advokát: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
vedoucí soudní kanceláře: H. von Holstein,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 4. května 2006,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za nizozemskou vládu H. G. Sevenster a D. J. M. de Gravem, jako zmocněnci,

- za italskou vládu I. M. Bragugliou, jako zmocněncem, ve spolupráci s G. Aiellem, avvocato dello Stato,

- za českou vládu T. Bočkem, jako zmocněncem,

- za španělskou vládu M. Muñozem Pérezem, jako zmocněncem,

- za francouzskou vládu G. de Berguesem a J.-C. Niolletem, jako zmocněnci,

- za rakouskou vládu E. Riedlem, jako zmocněncem,

- za polskou vládu T. Nowakowskim, jako zmocněncem,

- za švédskou vládu K. Wistrand, jako zmocněnkyní,

- za Komisi Evropských společenství W. Bogensbergerem a R. Troostersem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 8. června 2006,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 54 Úmluvy k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích (Úř. věst. 2000, L 239, s. 19; Zvl. vyd. 19/01, s. 136, dále jen „ÚPSD“), podepsané dne 19. června 1990 v Schengenu (Lucembursko).

- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi J. L. Van Straatenem a Staat der Nederlanden a Republik Itálie ve věci záznamu odsouzení J. L. Van Straatena v trestním řízení v Itálii za obchod s omamnými látkami italskými orgány v Schengenském informačním systému (dále jen „SIS“) za účelem jeho vydání.

Právní rámec

Právo Společenství

- 3 Podle článku 1 protokolu o začlenění schengenského acquis do rámce Evropské unie, který byl připojen ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o založení Evropského společenství Amsterodamskou smlouvou (dále jen „protokol“), je třináct členských států Evropské unie, včetně Italské republiky a Nizozemského království, zmocněno mezi sebou navázat posílenou spolupráci v rámci schengenského acquis, vymezeného v příloze k uvedenému protokolu.
- 4 Součástí takto vymezeného schengenského acquis je mimo jiné dohoda podepsaná dne 14. června 1985 v Schengenu mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích (Úř. věst. 2000, L 239, s. 13, dále jen „schengenská dohoda“), jakož i ÚPSD. Italská republika podepsala dohodu o přistoupení k ÚPSD dne 27. listopadu 1990 (Úř. věst. 2000, L 239, s. 63), která vstoupila v platnost dne 26. října 1997.

- 5 Podle čl. 2 odst. 1 prvního pododstavce protokolu je ode dne vstupu Amsterodamské smlouvy v platnost schengenské *acquis* okamžitě použitelné pro třináct členských států uvedených v článku 1 uvedeného protokolu.

- 6 Podle čl. 2 odst. 1 druhého pododstavce věty druhé protokolu přijala Rada Evropské unie dne 20. května 1999 rozhodnutí 1999/436/ES, které určuje právní základ všech ustanovení nebo rozhodnutí, jež tvoří schengenské *acquis*, v souladu s příslušnými ustanoveními Smlouvy o založení Evropského společenství a Smlouvy o Evropské unii (Úř. věst. L 176, s. 17; Zvl. vyd. 19/01, s. 152). Z článku 2 tohoto rozhodnutí ve spojení s jeho přílohou A vyplývá, že Rada určila, že články 34 EU a 31 EU, které jsou součástí hlavy VI Smlouvy o Evropské unii s názvem „Ustanovení o policejní a soudní spolupráci v trestních věcech“, jsou právním základem článků 54 až 58 ÚPSD.

- 7 Tyto posledně uvedené články tvoří kapitolu 3 s názvem „Zákaz dvojího trestu“ hlavy III ÚPSD s názvem „Policie a bezpečnost“.

- 8 Článek 54 ÚPSD stanoví:

„Osoba, která byla pravomocně odsouzena jednou smluvní stranou, nesmí být pro tentýž čin stíhána druhou smluvní stranou za předpokladu, že v případě odsouzení již byla vykonána nebo je právě vykonávána sankce, nebo podle práva smluvní strany, ve které byl rozsudek vynesen, již nemůže být vykonána.“

9 Podle čl. 55 odst. 1 ÚPSD:

„1. Při ratifikaci, přijetí nebo schválení této úmluvy může smluvní strana prohlásit, že v jednom nebo několika následujících případech není vázána článkem 54:

- a) jestliže činy, na které se vztahuje rozsudek vynesený v zahraničí, byly spáchány zcela nebo částečně na jejím území; ve druhém případě však tato výjimka neplatí, pokud byl čin spáchán částečně na území smluvní strany, která rozsudek vynesla;

[...]“

10 Článek 71 odst. 1 ÚPSD, pro nějž byly jako právní základ určeny článek 34 EU, jakož i články 30 EU a 31 EU, stanoví:

„Smluvní strany se zavazují, že v oblasti přímého i nepřímého prodeje omamných a psychotropních látek jakéhokoli druhu, včetně konopí, jakož i v oblasti držení těchto látek za účelem jejich prodeje nebo vývozu přijmou v souladu se stávajícími úmluvami OSN [...] veškerá opatření nezbytná pro předcházení nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami a jeho potlačování.“

11 Článek 95 odst. 1 a 3 ÚPSD zní následovně:

„1. Na žádost soudního orgánu dožadující smluvní strany jsou do systému zařazeny údaje o osobách, o jejichž zatčení za účelem vydání se žádá.

3. Dožádaná smluvní strana může k záznamu v souboru údajů vnitrostátní součásti Schengenského informačního systému připojit poznámku o zákazu zatčení na základě tohoto záznamu do doby vymazání této poznámky. Poznámka musí být vymazána nejpozději dvacet čtyři hodin po zařazení záznamu, ledaže tato smluvní strana odmítne provést požadované zatčení z právních důvodů nebo ze zvláštního důvodu účelnosti. Pokud to ve zvlášť výjimečných případech vyžaduje složitost skutečností, které jsou podkladem záznamu, může být uvedená lhůta prodloužena až na jeden týden. Aniž je dotčena poznámka nebo zamítavé rozhodnutí, mohou ostatní smluvní strany zatčení požadované v záznamu provést.“

12 Článek 106 odst. 1 ÚPSD stanoví:

„K provádění změn, dodatků, oprav nebo výmazu údajů je oprávněna pouze smluvní strana, která záznam pořídila.“

13 Článek 111 ÚPSD stanoví:

„1. Každý má právo na území každé smluvní strany podat žalobu k soudu nebo orgánu příslušnému podle vnitrostátních právních předpisů zejména ve věci opravy, výmazu či poskytnutí informace nebo odškodnění v souvislosti se záznamem, který se ho týká.

2. Aniž je dotčen článek 116, zavazují se smluvní strany, že budou vykonávat pravomocná rozhodnutí přijatá soudy nebo orgány uvedenými v odstavci 1.“

14 Pravomoc Soudního dvora rozhodovat o předběžných otázkách v této oblasti je upravena článkem 35 EU, jehož odst. 3 písm. b) stanoví:

„Učinil-li členský stát prohlášení podle odstavce 2 tohoto článku, uvede, že:

[...]

b) každý soud tohoto státu může požádat Soudní dvůr o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se platnosti nebo výkladu aktu uvedeného v odstavci 1, která se v řízení před ním vyskytla, považuje-li je za nezbytné k vydání svého rozsudku.“

- 15 Nizozemské království prohlásilo, že přijímá pravomoc Soudního dvora za podmínek stanovených v čl. 35 odst. 2 a 3 písm. b) EU (Úř. věst. 1997, C 340, s. 308).

Mezinárodní právo

- 16 Článek 4 protokolu č. 7 k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 stanoví:

„1. Nikdo nemůže být stíhán nebo potrestán v trestním řízení podléhajícím pravomoci téhož státu za trestný čin, za který již byl osvobozen nebo odsouzen konečným rozsudkem podle zákona a trestního řádu tohoto státu.

2. Ustanovení předchozího odstavce nejsou na překážku obnově řízení podle zákona a trestního řádu příslušného státu, jestliže nové nebo nově odhalené skutečnosti nebo podstatná vada v předešlém řízení mohly ovlivnit rozhodnutí ve věci.

3. Od tohoto článku nelze odstoupit podle článku 15 Úmluvy.“

- 17 Článek 14 odst. 7 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, který byl přijat dne 16. prosince 1966 a vstoupil v platnost dne 23. března 1976, stanoví:

„Trestní stíhání nelze zahájit proti tomu, proti němuž dřívější stíhání pro týž čin skončilo pravomocným rozhodnutím soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným nebo jímž byl obžaloby zproštěn.“

- 18 Článek 36 jednotné úmluvy o omamných látkách uzavřené v New Yorku dne 30. března 1961 v rámci Spojených národů stanoví:

„1. a) S výhradou svých ústavních předpisů učiní každ[á] Strana opatření nutná k tomu, aby pěstování, produkce, výroba, těžba, příprava, držba, nabídka, dání do prodeje, distribuce, koupě, prodej, dodání z jakéhokoliv titulu, zprostředkování, odeslání, tranzit, doprava, dovoz a vývoz omamných látek neodpovídající ustanovením této Úmluvy nebo jakékoliv jiné činy, které by podle názoru této Strany odporovaly ustanovením této Úmluvy, byly považovány za trestné činy, jsou-li spáchány úmyslně, a aby na vážné případy byly vyměřeny přiměřené tresty, zejména vězení nebo jiné tresty odnětí svobody.

b) [...]

2. S výhradou ústavních předpisů každé Strany, jejího právního řádu a národního zákonodárství:

- a) i) každý z [trestných činů], uvedených v odst. 1 bude považován za zvláštní [trestný čin], bude-li spáchán v rozličných zemích;

[...]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

¹⁹ Z předkládacího usnesení vyplývá, že J. L. Van Straaten v Itálii kolem 27. března 1983 přechovával zásilku přibližně 5 kilogramů heroinu, že byl tento heroin dopraven z Itálie do Nizozemska a že J. L. Van Straaten během období od 27. do 30. března 1983 disponoval 1 000 gramy z této zásilky heroinu.

²⁰ Dotyčný byl stíhán v Nizozemsku zaprvé za to, že s A. Yilmazem dne 26. března 1983 nebo kolem tohoto data dovezli přibližně 5 500 gramů heroinu z Itálie do Nizozemska, zadruhé za to, že v Nizozemsku disponoval přibližně 1 000 gramy heroinu během období od 27. do 30. března 1983 nebo kolem tohoto data, a zatřetí za to, že v Nizozemsku během měsíce března 1983 měl v držení střelné zbraně a střelivo. Arrondissementsrechtbank te s'-Hertogenbosch (Nizozemsko) J. L. Van Straatena rozsudkem ze dne 23. června 1983 v rámci proti němu zahájenému stíhání za dovoz heroinu zprostil obžaloby, když měl za to, že tento čin nebyl legálním a přesvědčivým způsobem prokázán, a odsoudil jej za dva ostatní činy k trestu odnětí svobody v délce trvání 20 měsíců.

- 21 V Itálii byl J. L. Van Straaten stíhán spolu s dalšími osobami za to, že dne 27. března 1983 nebo kolem tohoto data měl v držení a do Nizozemska několikrát s Karakusem Coskunem vyvezl velké množství heroinu, celkem přibližně 5 kilogramů. J. L. Van Straaten, jakož i dvě další osoby byli rozsudkem pro zmeškání vydaným Tribunale ordinario di Milano (Itálie) dne 22. listopadu 1999 z tohoto důvodu odsouzeni k trestu odnětí svobody v délce trvání deseti let, k pokutě 50 milionů italských lir a k úhradě nákladů řízení.
- 22 Spor v původním řízení probíhá mezi J. L. Van Straatenem a Staat der Nederlanden a Republik Itálie. Předkládající soud zmiňuje záznam týkající se J. L. Van Straatena, jehož řádnost je předmětem tohoto sporu, který přezkoumává ve světle ÚPSD. Usnesením vydaným dne 16. července 2004 byla Republik Itálie vyzvána, aby vstoupila do původního řízení.
- 23 Republik Itálie před předkládajícím soudem odmítla tvrzení J. L. Van Straatena, podle nichž neměl být na základě článku 54 ÚPSD stíhán jménem italského státu a podle nichž jsou všechny akty související s tímto stíháním protiprávní. Podle Republik Itálie nebylo rozsudkem ze dne 23. června 1983 v rozsahu, v němž se týká bodu obžaloby týkajícího se dovozu heroinu, rozhodnuto o vině J. L. Van Straatena, neboť dotýčný byl zproštěn obžaloby v rámci stíhání zahájeného za tento čin. J. L. Van Straaten nebyl ve smyslu článku 54 ÚPSD pro tento čin odsouzen. Krom toho Republik Itálie uplatnila, že v důsledku prohlášení uvedeného v čl. 55 odst. 1 větě a písm. a) ÚPSD, které učinila, není vázána článkem 54 téže úmluvy. Toto posledně uvedené tvrzení bylo předkládajícím soudem odmítnuto.
- 24 Žádná jiná informace o povaze řízení není v předkládacím rozhodnutí poskytnuta.

- 25 Podle nizozemské vlády byl rozsudek Arrondissementsrechtbank te 's-Hertogenbosch ze dne 23. června 1983 potvrzen rozsudkem Gerechtshof te 's-Hertogenbosch ze dne 3. ledna 1984, který změnil kvalifikaci druhého bodu obžaloby uplatněného vůči J. L. Van Straatenovi. Tento posledně uvedený soud kvalifikoval čin jako „úmyslné držení přibližně 1 000 gramů heroinu v Nizozemsku během období od 27. do 30. března 1983 nebo kolem tohoto data“. Kasační opravný prostředek, který J. L. Van Straaten podal proti tomuto rozsudku, byl zamítnut rozsudkem Hoge Raad der Nederlanden ze dne 26. února 1985. Tento rozsudek nabyl právní moci. J. L. Van Straaten vykonal trest, který mu byl uložen.
- 26 Podle téže vlády byl na žádost italských soudních orgánů v roce 2002 pořízen do SIS záznam s cílem zatčení J. L. Van Straatena za účelem jeho vydání na základě příkazu k zatčení státního zastupitelství v Miláně ze dne 11. září 2001. Nizozemské království k tomuto záznamu připojilo poznámku uvedenou v čl. 95 odst. 3 ÚPSD, takže k dotčenému zatčení nemohlo dojít v Nizozemsku.
- 27 Poté, co byl informován v roce 2003 o uvedeném záznamu, a v důsledku toho o svém odsouzení v Itálii, se J. L. Van Straaten nejprve bezúspěšně obrátil na italské soudní orgány za účelem získání vymazání údajů uvedených v SIS, které se ho týkají. Korps Landelijke Politiediensten (nizozemský úřad státní policie, dále jen „KLPD“) J. L. Van Straatenovi dopisem ze dne 16. dubna 2004 oznámil, že vzhledem k tomu, že podle článku 106 ÚPSD není orgánem, který záznam pořídil, není oprávněn k výmazu záznamu ze SIS.
- 28 J. L. Van Straaten následně podal u předkládajícího soudu návrh směřující k tomu, aby bylo dotyčnému zastupitelství anebo KLPD nařízeno, aby vymazaly jeho osobní údaje z policejního registru. Uvedený soud v usnesení ze dne 16. července 2004 konstatoval, že pouze Republik Itálii je podle čl. 106 odst. 1 ÚPSD oprávněna k provedení vymazání údajů požadovaného J. L. Van Straatenem. S ohledem na tuto

skutečnost předkládající soud kvalifikoval návrh jako návrh směřující k tomu, aby bylo Republik Itálii nařízeno, aby dotyčné údaje vymazala. Republik Itálii byla v důsledku toho vyzvána, aby vstoupila do původního řízení.

- 29 Předkládající soud následně konstatoval, že J. L. Van Straaten má na základě čl. 111 odst. 1 ÚPSD možnost podat k soudu příslušnému podle nizozemského práva žalobu směřující proti tomu, že Republik Itálii zanesla do SIS záznamy, které se ho týkají. Podle odstavce 2 tohoto článku by Republik Itálii byla povinna vykonat pravomocné rozhodnutí nizozemského soudu, ve kterém by o takové žalobě bylo rozhodnuto.
- 30 Za těchto podmínek se Rechtbank 's-Hertogenbosch rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Co je třeba chápat pod pojmem ‚tentýž čin‘ ve smyslu článku 54 [ÚPSD]? (Je držení přibližně 1 000 gramů heroinu v Nizozemsku během období od 27. do 30. března 1983 nebo kolem tohoto data tímž činem jako držení přibližně 5 kilogramů heroinu v Itálii dne 27. března 1983 nebo kolem tohoto data, přičemž zásilka heroinu do Nizozemska tvořila část zásilky heroinu v Itálii? Je vývoz zásilky heroinu z Itálie do Nizozemska tímž činem jako dovoz téže zásilky heroinu z Itálie do Nizozemska, přičemž spoluobžalovanými J. L. Van Straatena v Nizozemsku a v Itálii nejsou zcela tytéž osoby? Představuje soubor jednání spočívajících v držení předmětného heroinu v Itálii, ve vývozu z Itálie, v dovozu do Nizozemska a v dispozici v Nizozemsku ‚tentýž čin‘?)
- 2) Je možné říci, že je osoba ‚odsouzena‘ ve smyslu článku 54 [ÚPSD], pokud o obviněních této osoby bylo prohlášeno, že nejsou legálně a přesvědčivě prokázána, a pokud tato osoba byla rozsudkem zproštěna obžaloby?“

K přípustnosti řízení o předběžné otázce

- 31 Úvodem je namístež konstatovat, že v projednávaném případě je Soudní dvůr příslušný k rozhodování o výkladu článku 54 ÚPSD, neboť režim upravený v článku 234 ES je způsobilý vztahovat se na řízení o předběžné otázce na základě článku 35 EU, s výhradou podmínek stanovených v tomto článku (viz v tomto ohledu rozsudek ze dne 16. června 2005, Pupino, C-105/03, Sb. rozh. s. I-5285, bod 28), a Nizozemské království učinilo prohlášení ve smyslu čl. 35 odst. 3 písm. b) EU, které nabylo účinnosti dne 1. května 1999, což je den, kdy Amsterodamská smlouva vstoupila v platnost.
- 32 Francouzská vláda vyjadřuje pochybnosti ohledně přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce z důvodu stručného charakteru informací poskytnutých předkládajícím soudem, které neumožňují pochopit, jaký je předmět sporu a z jakých důvodů jsou odpovědi na tyto dvě položené otázky nezbytné.
- 33 V tomto ohledu je namístež připomenout, že je věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, posoudit s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak i relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru (viz rozsudky ze dne 9. března 2000, EKW a Wein & Co, C-437/97, Recueil, s. I-1157, bod 52, jakož i ze dne 4. prosince 2003, EVN a Wienstrom, C-448/01, Recueil, s. I-14527, bod 74). V důsledku toho, jestliže se položené otázky týkají výkladu práva Společenství, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout.
- 34 Odmítnout rozhodnutí o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem je možné pouze tehdy, pokud je zjevné, že žádaný výklad práva Společenství nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také pokud Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu

položeny (viz zejména rozsudky ze dne 13. března 2001, *PreussenElektra*, C-379/98, Recueil, s. I-2099, bod 39; ze dne 19. února 2002, *Arduino*, C-35/99, Recueil, s. I-1529, bod 25, a ze dne 11. července 2006, *Chacón Navas*, C-13/05, bod 33, Sb. rozh. s. I-6467).

- 35 V projednávaném případě je namístě konstatovat, že i přes svůj stručný a málo strukturovaný charakter obsahuje odůvodnění předkládacího rozhodnutí dostatek poznatků pro to, aby jednak bylo vyloučeno, že položené otázky nemají žádný vztah k realitě a předmětu sporu v původním řízení nebo že se jedná o hypotetický problém, a jednak aby Soudní dvůr mohl poskytnout užitečnou odpověď na uvedené otázky. Z kontextu předkládacího rozhodnutí totiž vyplývá, že žaloba J. L. Van Straatena směřuje ke zrušení záznamu zaneseného do SIS, který se ho týká, a že podle předkládajícího soudu dotýčný může mít ve věci úspěch pouze tehdy, když podle zásady zákazu dvojího trestu podle článku 54 ÚPSD bude odsouzen, ke kterému došlo v Nizozemsku, bránit tomu, aby byl stíhán v Itálii v řízení, které je důvodem uvedeného záznamu.
- 36 Španělská vláda se domnívá, že první otázka je nepřipustná. Tvrdí, že se tato otázka týká pouze skutkových okolností věci v původním řízení a že předkládající soud žádá ve skutečnosti Soudní dvůr, aby použil článek 54 ÚPSD na skutkové okolnosti vedoucí k vnitrostátnímu řízení.
- 37 V tomto ohledu je namístě připomenout, že ačkoli Soudní dvůr není podle článku 234 ES příslušný k tomu, aby použil pravidlo Společenství na určitý spor, může však v rámci soudní spolupráce zavedené tímto článkem na základě okolností uvedených ve spise vnitrostátnímu soudu poskytnout výklad práva Společenství, který pro něj může být užitečný při posuzování účinků tohoto ustanovení (rozsudek ze dne 5. března 2002, *Reisch a další*, C-515/99, C-519/99 až C-524/99 a C-526/99 až C-540/99, Recueil, s. I-2157, bod 22).

- 38 Svou první otázkou přitom předkládající soud požaduje výklad článku 54 ÚPSD ve světle skutkových okolností, které upřesňuje v závorkách. Naproti tomu po Soudním dvoru není požadováno, aby tento článek uplatnil na uvedené skutkové okolnosti.
- 39 Z předcházejícího vyplývá, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je přípustná.

K předběžným otázkám

K první otázce

- 40 Podstatou této otázky předkládajícího soudu je, jaká jsou relevantní kritéria pro účely uplatnění pojmu „tentýž čin“ ve smyslu článku 54 ÚPSD s ohledem na skutkové okolnosti, které upřesnil v závorkách.
- 41 V tomto ohledu Soudní dvůr konstatoval v bodě 27 rozsudku ze dne 9. března 2006, Van Esbroeck (C-436/04, Sb. rozh. s. I-2333), že ze znění článku 54 ÚPSD, který používá výrazy „tentýž čin“, vyplývá, že se toto ustanovení týká pouze skutkového posouzení dotčeného činu s vyloučením jeho právní kvalifikace.
- 42 Výrazy použité v uvedeném článku se tak liší od výrazů uvedených v jiných mezinárodních nástrojích, které zakotvují zásadu zákazu dvojího trestu (výše uvedený rozsudek Van Esbroeck, bod 28).

- 43 Zásada zákazu dvojího trestu zakotvená v článku 54 ÚPSD nezbytně znamená, že mezi smluvními státy existuje vzájemná důvěra v jejich příslušné systémy trestního soudnictví a že každý z uvedených států přijme uplatnění trestního práva platného v ostatních smluvních státech, i kdyby uplatnění jeho vlastního vnitrostátního práva vedlo k odlišnému řešení (výše uvedený rozsudek Van Esbroeck, bod 30).
- 44 Možnost rozdílných právních kvalifikací téhož činu ve dvou různých smluvních státech tak nemůže být překážkou uplatnění článku 54 ÚPSD (výše uvedený rozsudek Van Esbroeck, bod 31).
- 45 Tato zjištění jsou navíc ještě posílena cílem uvedeného článku 54, kterým je zabránit tomu, aby jedna osoba v důsledku toho, že využila svého práva volného pohybu, byla stíhána za tentýž čin na území více smluvních států (výše uvedený rozsudek Van Esbroeck, bod 33, a uvedená judikatura).
- 46 Toto právo volného pohybu je užitečně zaručeno pouze tehdy, když pachatel činu ví, že pokud bude odsouzen a svůj trest vykoná, nebo případně poté, co bude v určitém smluvním státě pravomocně zproštěn obžaloby, se může pohybovat uvnitř schengenského prostoru, aniž by se musel obávat stíhání v jiném smluvním státě z toho důvodu, že toto jednání představuje odlišný trestný čin v právním řádu tohoto posledně uvedeného členského státu (viz výše uvedený rozsudek Van Esbroeck, bod 34).
- 47 Z důvodu neexistence harmonizace vnitrostátních trestněprávních předpisů by přitom kritérium vycházející z právní kvalifikace činu nebo z chráněného právního zájmu mohlo vytvářet tolik překážek svobodě pohybu v schengenském prostoru, kolik existuje trestněprávních systémů ve smluvních státech (výše uvedený rozsudek Van Esbroeck, bod 35).

- 48 Za těchto podmínek je jediným relevantním kritériem pro účely uplatnění článku 54 ÚPSD kritérium totožnosti skutkové podstaty činu, chápané jako existence souboru konkrétních skutků, které jsou vzájemně neoddělitelně spojeny (výše uvedený rozsudek Van Esbroeck, bod 36).
- 49 Pokud jde o trestné činy týkající se omamných látek, není vyžadováno, aby množství dotčené drogy v obou dotýčných smluvních státech nebo osoby, které se údajně činu v obou státech účastnily, byly totožné.
- 50 Není tedy vyloučeno, aby situace, ve které taková totožnost chybí, představovala soubor skutků, které jsou svou samotnou povahou neoddělitelně spojeny.
- 51 Krom toho Soudní dvůr již rozhodl, že trestné činy spočívající ve vývozu a dovozu těchto omamných látek stíhané v různých smluvních státech ÚPSD musí být v zásadě považovány za „tentýž čin“ ve smyslu článku 54 (výše uvedený rozsudek Van Esbroeck, bod 42).
- 52 Konečné posouzení v tomto ohledu však přísluší, jak na to správně poukazuje nizozemská vláda, příslušným vnitrostátním orgánům, které musí určit, zda předmětná skutková podstata představuje soubor skutků neoddělitelně spojených v čase, v prostoru, jakož i svým předmětem (výše uvedený rozsudek Van Esbroeck, bod 38).

53 S ohledem na tyto úvahy je tedy namístě na první otázku odpovědět tak, že článek 54 ÚPSD musí být vykládán v tom smyslu, že:

- relevantním kritériem pro účely uplatnění uvedeného článku je kritérium totožnosti skutkové podstaty činu chápané jako existence souboru skutků, které jsou vzájemně neoddělitelně spojeny, nezávisle na právní kvalifikaci tohoto činu nebo chráněném právním zájmu;

- pokud jde o trestné činy týkající se omamných látek, není vyžadováno, aby množství dotčené drogy v obou dotčených smluvních státech nebo osoby, které se údajně činu v obou státech účastnily, byly totožné;

- trestné činy spočívající ve vývozu a dovozu týchž omamných látek stíhané v různých smluvních státech této úmluvy musí být v zásadě považovány za „tentýž čin“ ve smyslu tohoto článku 54, přičemž konečné posouzení v tomto ohledu přísluší příslušným vnitrostátním orgánům.

Ke druhé otázce

54 Podstatou této otázky předkládajícího soudu je, zda se zásada zákazu dvojího trestu zakotvená v článku 54 ÚPSD uplatní na rozhodnutí soudních orgánů smluvního státu, kterým je obžalovaný zproštěn obžaloby pro nedostatek důkazů.

- 55 V souladu s uvedeným článkem 54 nemůže být žádná osoba v jednom smluvním státě stíhána pro tentýž čin, pro který již byla v jiném smluvním státě „pravomocně odsouzena“, za předpokladu, že v případě odsouzení již byla vykonána nebo je právě vykonávána sankce nebo již nemůže být vykonána.
- 56 Hlavní věta obsažená v jediné větě představující článek 54 ÚPSD nijak neodkazuje na obsah rozsudku, který se stal pravomocným. Až ve vedlejší větě se článek 54 ÚPSD týká situace odsouzení, když uvádí, že v tomto případě je zákaz trestních stíhání podmíněn zvláštním předpokladem. Pokud by obecné pravidlo uvedené v hlavní větě bylo použitelné pouze na odsuzující rozsudky, bylo by nadbytečné upřesňovat, že se zvláštní pravidlo použije na případy odsouzení.
- 57 Je nepochybné, že cílem článku 54 ÚPSD je zabránit tomu, aby jedna osoba v důsledku toho, že využije svého práva volného pohybu, byla stíhána za tentýž čin na území více smluvních států (viz rozsudek ze dne 11. února 2003, Gözütok a Brügge, C-187/01 a C-385/01, Recueil, s. I-1345, bod 38).
- 58 Nepoužití tohoto článku na pravomocné rozhodnutí o zproštění obžaloby pro nedostatek důkazů by přitom mělo za následek ohrožení výkonu práva volného pohybu (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Van Esbroeck, bod 34).
- 59 Krom toho by zahájení trestního řízení v jiném smluvním státě pro tentýž čin v případě pravomocného zproštění obžaloby pro nedostatek důkazů ohrozilo zásady právní jistoty a legitimního očekávání. Obžalovaný by se tak musel obávat nových trestních stíhání v jiném smluvním státě, zatímco za tentýž čin již byl pravomocně odsouzen.

- 60 Je třeba dodat, že Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 10. března 2005, *Miraglia* (C-469/03, Sb. rozh. s. I-2009, bod 35) rozhodl, že se zásada zákazu dvojího trestu, zakotvená v článku 54 ÚPSD, neuplatní na rozhodnutí soudních orgánů členského státu, kterým se zastavuje trestní řízení poté, co se státní zastupitelství rozhodlo nepokračovat v trestním stíhání z důvodu, že trestní stíhání proti témuž obviněnému pro tentýž čin bylo zahájeno v jiném členském státě, aniž by bylo provedeno posouzení věci samé. Aniž by přitom v projednávaném případě bylo nezbytné rozhodovat o tom, zda se na zproštění obžaloby, které není založeno na posouzení věci samé, může vztahovat tento článek, je namístě konstatovat, že zproštění obžaloby pro nedostatek důkazů vychází z takového posouzení.
- 61 V důsledku toho je namístě na druhou otázku odpovědět tak, že se zásada zákazu dvojího trestu zakotvená v článku 54 ÚPSD uplatní na rozhodnutí soudních orgánů smluvního státu, kterým se obžalovaný pravomocně zproštuje obžaloby pro nedostatek důkazů.

K nákladům řízení

- 62 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 54 Úmluvy k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky**

Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích, podepsané dne 19. června 1990 v Schengenu, musí být vykládán v tom smyslu, že:

- relevantním kritériem pro účely uplatnění uvedeného článku je kritérium totožnosti skutkové podstaty činu chápané jako existence souboru skutků, které jsou vzájemně neoddělitelně spojeny, nezávisle na právní kvalifikaci tohoto činu nebo chráněném právním zájmu;
  - pokud jde o trestné činy týkající se omamných látek, není vyžadováno, aby množství dotčené drogy v obou dotyčných smluvních státech nebo osoby, které se údajně činu v obou státech účastnily, byly totožné;
  - trestné činy spočívající ve vývozu a dovozu týchž omamných látek stíhané v různých smluvních státech této úmluvy musí být v zásadě považovány za „tentýž čin“ ve smyslu tohoto článku 54, přičemž konečné posouzení v tomto ohledu přísluší příslušným vnitrostátním orgánům.
- 2) Zásada zákazu dvojího trestu zakotvená v článku 54 této úmluvy se uplatní na rozhodnutí soudních orgánů smluvního státu, kterým se obžalovaný pravomocně zprošťuje obžaloby pro nedostatek důkazů.

Podpisy.